

Ribagorçana, doc. d'Alaó (Abadal *P. i R.*, nº 45); 915: *Venerella* (*AlcM*), i els casos freqüents de *Veneria* en inscr. hispàniques que cita Aebischer.

I ja no caldrà que ens torbem gaire a recordar la gran extensió del NP *Vendrell* en totes les zones del nostre domini, avui dia: *Vendrell* «nom de casa» o família a Riner (XLVI, 106.22), sovint amb propagació nasal: *kan manrēḷ*, a Pinell de Solsonès; *Cal Venrell* a Navès (XXXVIII, 184.4). Son *Venrell*, sengles a Sineu i a Montuiri (ja m. Despuig; XI, 105.12, 104.7; Masc. 19B, 27F1), que l'inf. pron. *mənṛā*. I recordem el Coll de *Menrella*, entre l'Empordà i el Vallespir, cap dalt de La Vajol o Agullana.

ELS VENEGATS

Vall extensa a l'alta Ribagorça, a dalt de la Serra de *Pedra Picada* i del *Vedau Raso*, en te. de la Vall de Llerp que aboca aigües a l'Èsera, però a la r. de Torlarribera a Isàvena: allà pron. *ez benegāḥ*, a Vilacarle: *benegāts* (XIX, 73); *ez benegāḥ* ja és de Torlarribera (XLVII, 82). Quan tots insisteixen tant que és lloc limitrof hi ha motiu per sospitar que hagi estat motiu de litigis pastorals etc. i és versemblant admetre que vingui de VINDICATOS, amb un tractament més conservador de la vocal interna, que en el cat. *venjar*, cast. *vengar*.

Vensa, V. Bença

VENSILLÓ

Diversos noms i llogarets de les comarques entorn de Lleida.

I. Agregat a Alamús entre aquest poble i Torregrossa. *Bencilló* o *Vencilló* (*G.G.C.*) oït *bensilō* a Alcoletge, 1931 (Ll. 29, 207). Id. en l'enq. que hi vaig fer el 1956 (xv, 125-126).

MENC. ANT. 1161: «turrus *Avinselō*, *Aviaquint* ---»¹ (Font Rius, *C. d.* p. § 116); 1178: *Avinsellon* (Villan., *Vi. Li.* xvi, 253.17); 1178: disputes sobre el te. de *Avinselo*, respecte del contigu *Margalef* (doc. d'A.C.A., citat per Font Rius, 810n.16). En la descr. del terme sarraí de Lleida: «turrus de *Avinaçelon* que modo vocatur d'*Albaç*» (Font, o.c. p. 13.9f.); 1189 i 1170: *Avinselo* (docs. de l'A.C.A., ib. n. 2) (cf. també vol. II, 169.6, 169.12, 170.4); 1172: *Avinsello*, en una butlla (Kehr, *Papsturk.*, p. 450); 1212: *Avinsellō* (MiretS., *TemplH.* p. 343); 1279: *Vincellō de Urgello* (*Ratione Decim.*, 120); S. XVII: en la decadència dels Hospitalers: la quarta cambra prioral ---de Lleida, contenia los territoris d'Artesa, Ventoses, *Vincellō* Guàrdia, Novella, Escarabat, Torroja, Espígol, Pedrís y Marlet; los territoris de *Vincellō* y Rossellō eren ja,

en lo S. XVII, deserts» (MiretS., *TemplH.*, p. 468).

II. Uns 45 k. més a l'O., uns 25 a l'O. de Lleida, a prop del Cinca, entre Almacelles, Saidí i Esplucs (cf. nota del fragatí Pita Mercé, en *Argensola*, v, 336, castellanitzant-ho en *Vencillón*).

MENC. ANT. 1212: «citra magnam *Clamore*, versus *Avinsellonem* et versus *Vallem Longam*, q. huc usque esse dicebantur de term. de *Gimenellis*» (MiretS., *TemplH.* 343); on reconeixem la *Clamor* d'Almacelles, i *Gimenell*, que el mateix que *Valonga*, es troben a l'O. de Lleida, no lluny de Fraga; 1279: *Vincellō de Littera* (*Rationes Decim.*, p. 121).

III. En la forma femenina, prop de Morella: *Avinsilona*, *Serralona*, nom d'una altura, 5. k. a l'E. de la ciutat, d'on arrenca la Serra de Turmell (*G.G.R.V.*, p. 628; id. en la rev. *Vallivana*, gener 1904, p. 125).

MENCIO ANT. 1157: «alberca *Avinsilona*» en l'enumeració dels termenals de la ciutat d'Alcanyís, citada aquesta llacuna o bassa, a la dita serra, després de *Prunelles* i *Muixacre* (dena de Morella), i seguit de *Vallivana* i *Bel* (Nic. Sancho, *Descr. de la Ciu. de Alcañiz*, 1860, p. 157).

IV. Aquest NP àrab apareix ja documentat en textos nostres del S. XI, a Ribagorça, on la penetració sarraïna, com és sabut, arriba més al Nord que enlloc. 1015-19: «Sig. Toderichus filii *Uincilonis*» en un doc. de Benasc, i de nou el mateix en variant «T. f. *Uincilone*» en un de 1019-20 (Martín Duque, *Docs. de Ovarra*, 52.10, 86.14). També podria ser el nom d'un refugi mossàrab, que adoptaven sovint nom àrab, el d'un tal refugi, de nom, però, format amb *Abu-* en lloc de *Iben*, posseï un alou en el Ross., en el S. XI: «alodium de *Abusselonis*» en doc. de 1050, prop de *Vila-rasa*, te. St. Cebrià, si bé en repetir-se el nom, apareix adulterat per propagació nasal: *Musilione*, *-selone*, 3 vegades en un doc. posterior (col.l. Moreau, xxiv, 170) (cf. *Vilamulaca*, ibidem).

ETIM. És clar que es tracta d'un NP àrab format amb *Iben* 'fill de' probt. (*Iben*) *Sällūm* (*GGAlg.*), format amb l'arrel *slm* 'salvar, preservar' que no sols tenia el múltiple descabdellament que és ben conegut en el terreny abstracte i religiós (*Islam*, *Muslim*, *As-Salam* etc.), sinó tant o més en el dels noms de persones: *Sālim*, *Salim*, *Salman* i altres 9 en Hess (30a); *Sallam*, *Suleima*, *Sulaiman* i 5 més a Egipte (Littmann, p. 85). Com és sabut la *-m* final donava *-n* en boca dels nostres moriscos (*almugatèn* < *muqaddām*; *al-bakīm* > *alfaquí(n)* etc.: *EntreDL* III, 104). Pronunciat això *Ben-Sel-lum*, esdevingué *Vincellō(n)*, i en part hi hagué metàtesi de les vocals.

I, per a la possibilitat que sense *Iben-* ni *Abu-* el